

1.

Tervjáték: Hogyan segítsünk Tanalandon?

A bonyolult, komplex dolgok bizonytalanná tesznek bennünket.

A bizonytalanság félelmet kelt.

A félelemtől meg akarjuk óvni magunkat. Ezért az agyunk megpróbálja kizárni a komplikált, átláthatatlan, kiszámíthatatlan dolgokat. Ami megmarad az egészek az a része, amit már ismerünk.

Ami jót teszünk egy résznek nem feltétlenül jó az egésznek; a komplexitás figyelmen kívül hagyása szinte beprogramozza a balsikert.

Ditrich Dörner: Die Logik des Mißlingens – Strategisches Denken in komplexen Situationen, RoRoRo 1994, Hamburg

A település az ember nagy információ tartalmú, komplex alkotása.

A települést alakító tényezők sokasága a települések sokféleségének, egyediségének oka.

Chicago, Millennium Park

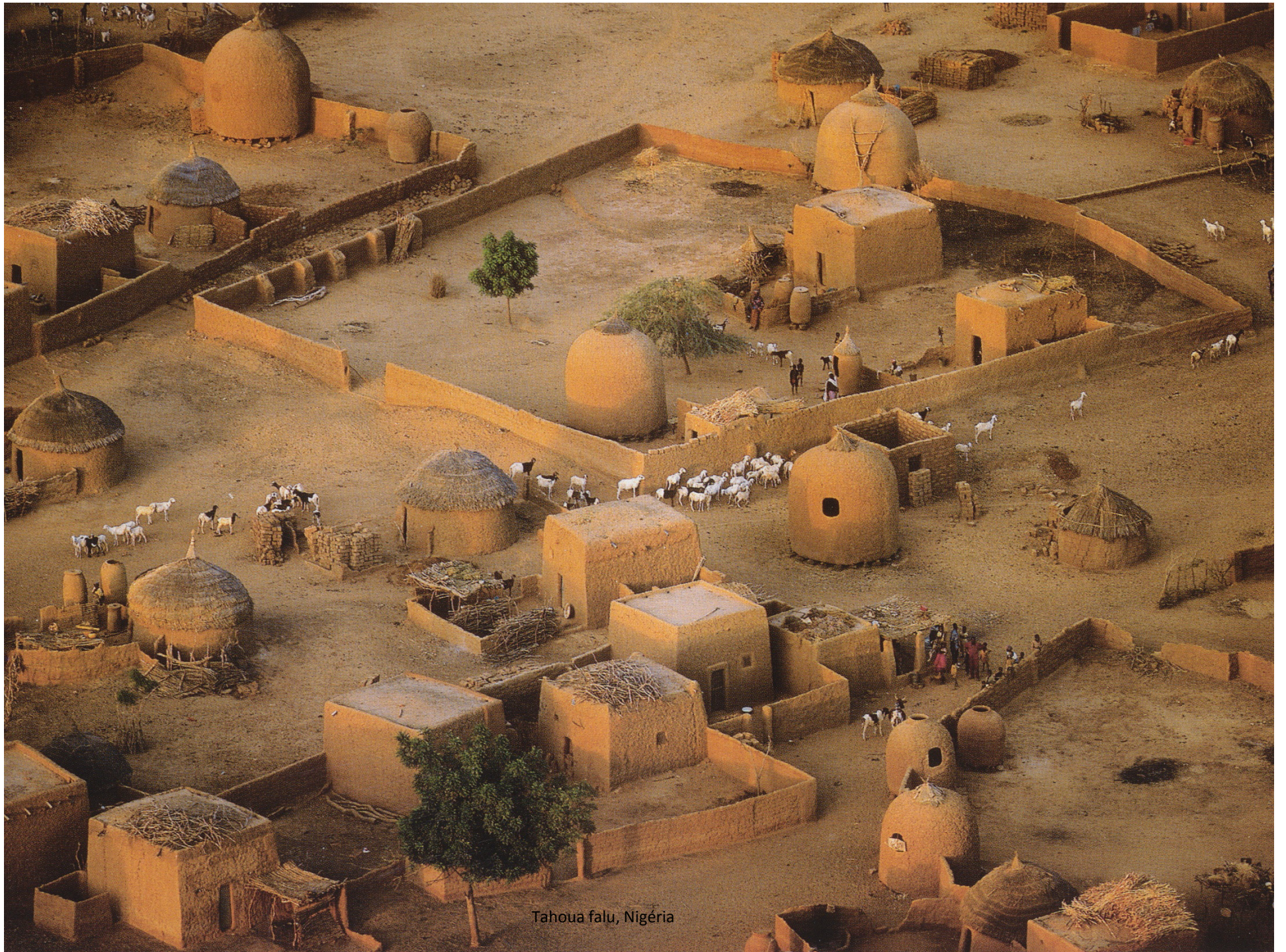

Caracas, Venezuela

Tahoua falu, Nigéria

Meteora, Görögország

Görög falu Santorini szigetén

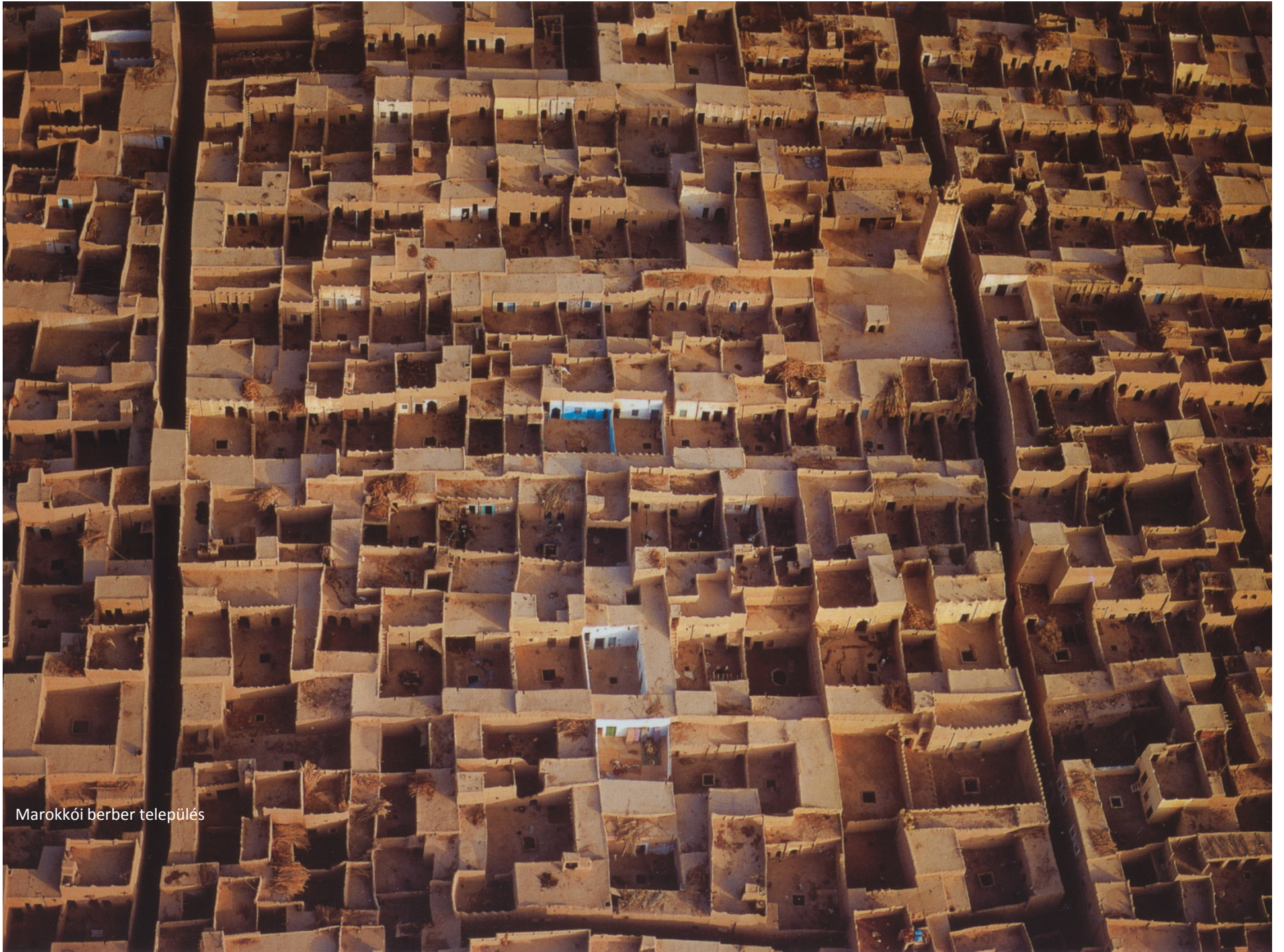
Himba falu, Namíbia

Cölöpökön álló falu a Fülöp szigeteken

Berber hegyi település Tunéziában

Marokkói berber település

Jamosom falu, Nepál

Los Angeles, 4 szintes autópálya csomópont

Cincinnati, Ohio

Párizs, Montmartre, Place du Tertre

Wrangler

PA
RA DAMAS
NIÑOS Y
ABALLEROS

Royal Center
El Centro que Viste!

HOTEL

Delmar
SÉXTA AVENIDA

PARQUE
DE ORO

CAMARA
Kodak
LIBRER
PELICULAS
Distribuidor
FOTOGRAFIA

Delmar
FORMFIT
de Helvetia

9' CALLE. 2. 1

OPTICA
LA BAFITA
DE ORO

*Pizzeria y restaurante
italiano
al Macaroni*

COLORAMA
REVELADO EN OCHO HORAS

Nationa
Panasonic
INSTRUMENTOS MUSICALES S.A.

Frediluz
desde la moda principia.
9' CALLE 6 DE ZONA 1
TELEFONO 513026

PIZZA

NEVA

DECORACENTRO

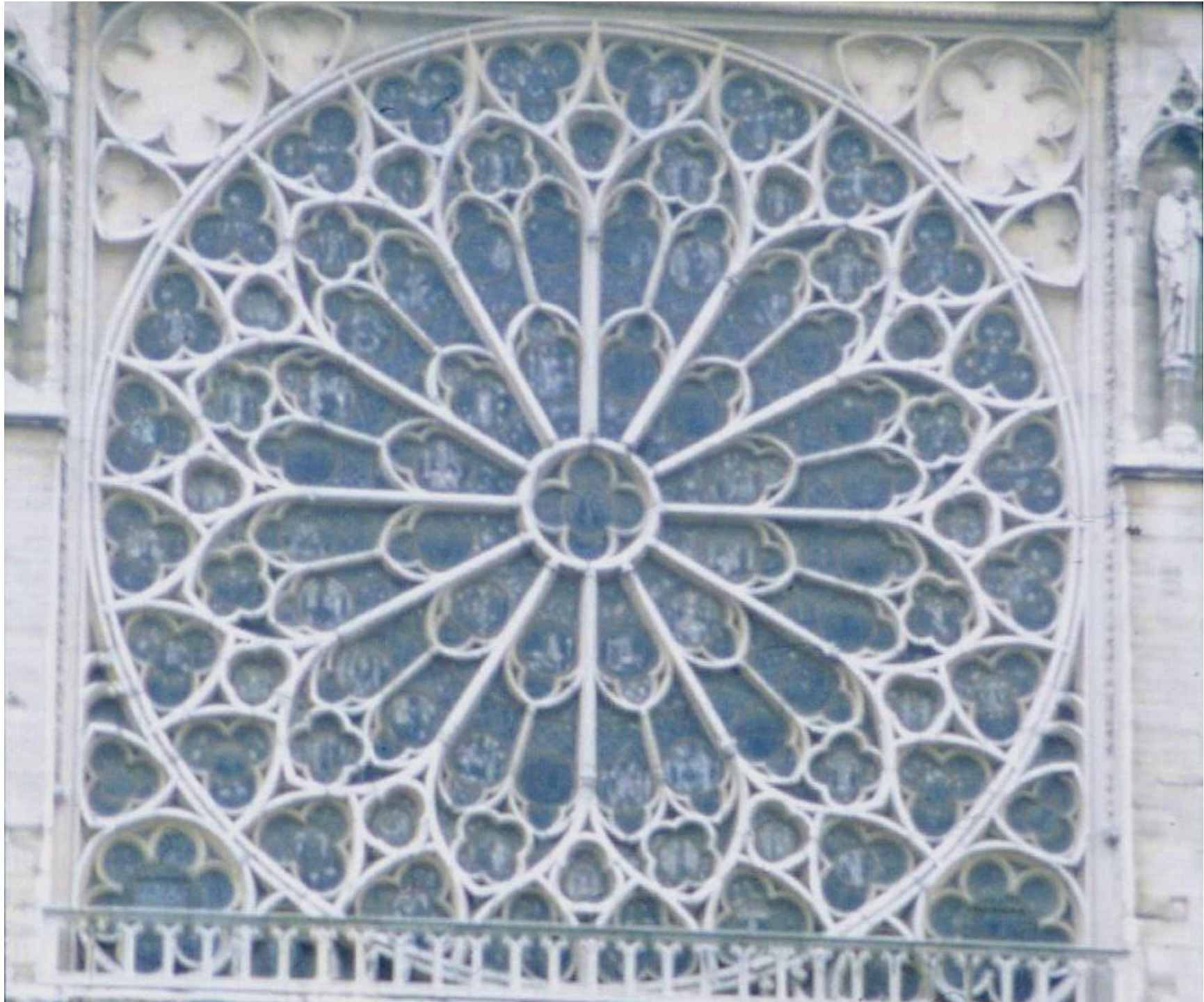
TOSHIBA
UN SIGLO DE EXPERIENCIA
CIN AÑOS DE CALIDAD

9' CALLE. 2. 1

ENTRADA

El Barrio

OMEGA

Augustinerplatz Freiburg

Explora les expositions	↑	niveau	1
accueil - caisses côté des enfants	↔	niveau	0
centre des congrès médiathèque	↓	niveau	S1
restaurants / apartment accès Globe accès Parc-auto	↓	niveau	S2

Plan	1
Plan	2
Plan	3
Plan	4
Plan	5
Plan	6
Plan	7
Plan	8
Plan	9
Plan	10

Plan	1
Plan	2
Plan	3
Plan	4
Plan	5
Plan	6
Plan	7
Plan	8
Plan	9
Plan	10

Dóm, Strasbourg

Rockefeller Center New York

Izrael, Jordan völgye

Genezáreti (Kinneret) tó – Jordán torkolat (ÉD-i átfolyás)

(Krisztus megkeresztelése Keresztelő Szent János, Krisztus a vízben jár, vörös jel)

Ezer tó országa Finnország

Bakonyszűcs

Donau City Bécs

2005/03/30 11:04

A komplexitás nem kezelhető úgy, hogy a komplex egészet egyszerűbb részekre bontjuk, de ahhoz, hogy a komplex szituációk bonyolult kölcsönhatásait valamennyire is felfogjuk, átlássuk, szükséges az, hogy ismerjük a szerkezetet, minden elemét.

A települést leíró szerkezetek:

0. Természeti adottságok
1. Népeség
2. Ingatlan és tulajdon
3. Gazdasági szerkezet
4. Infrastruktúrák²
5. Területhasználat
6. Szabályozás

4. Infrastruktúrák²
4.01. Vízellátás
4.02. Energiaellátás
4.03. Közlekedés
4.04. Információ ellátás
4.05. Biztonság
4.06. Áruellátás
4.07. Igazgatás
4.08. Vallás
4.09. Oktatás
4.10. Művelődés
4.11. Sport
4.12. Lakásellátás
4.13. Egészségügyi ellátás
4.14. Szociális ellátás
4.15. Zöldterületi ellátás
4.16. Értékvédelem
4.17. Hulladékkezelés
4.18. Szennyvízkezelés
4.19. Csapadékvíz kezelés

A természeti adottságok kedvező kombinációja a történeti települések kialakulásának legfőbb oka. (megélhetés, kapcsolat, védelem)

A természeti adottságok biztosítják a helyi építőanyagot és erős hatással vannak az épületek formálására.

Napjaink civilizációjának mindennapjaiban a városlakónak egyre kevesebb kapcsolata van a természettel; az emberiségen túli élővilág tisztelete, védelme nem magától értetődő érték (annak ellenére, hogy racionális érveléssel is bizonyítható a nélkülözhetetlenségük), ezért is fontos, hogy tudatosan törekedjünk a növény és állatvilág életterének megtartására, biztosítására.

TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK:

domborzat, kéreg, talaj, vizek, klíma, flóra, fauna

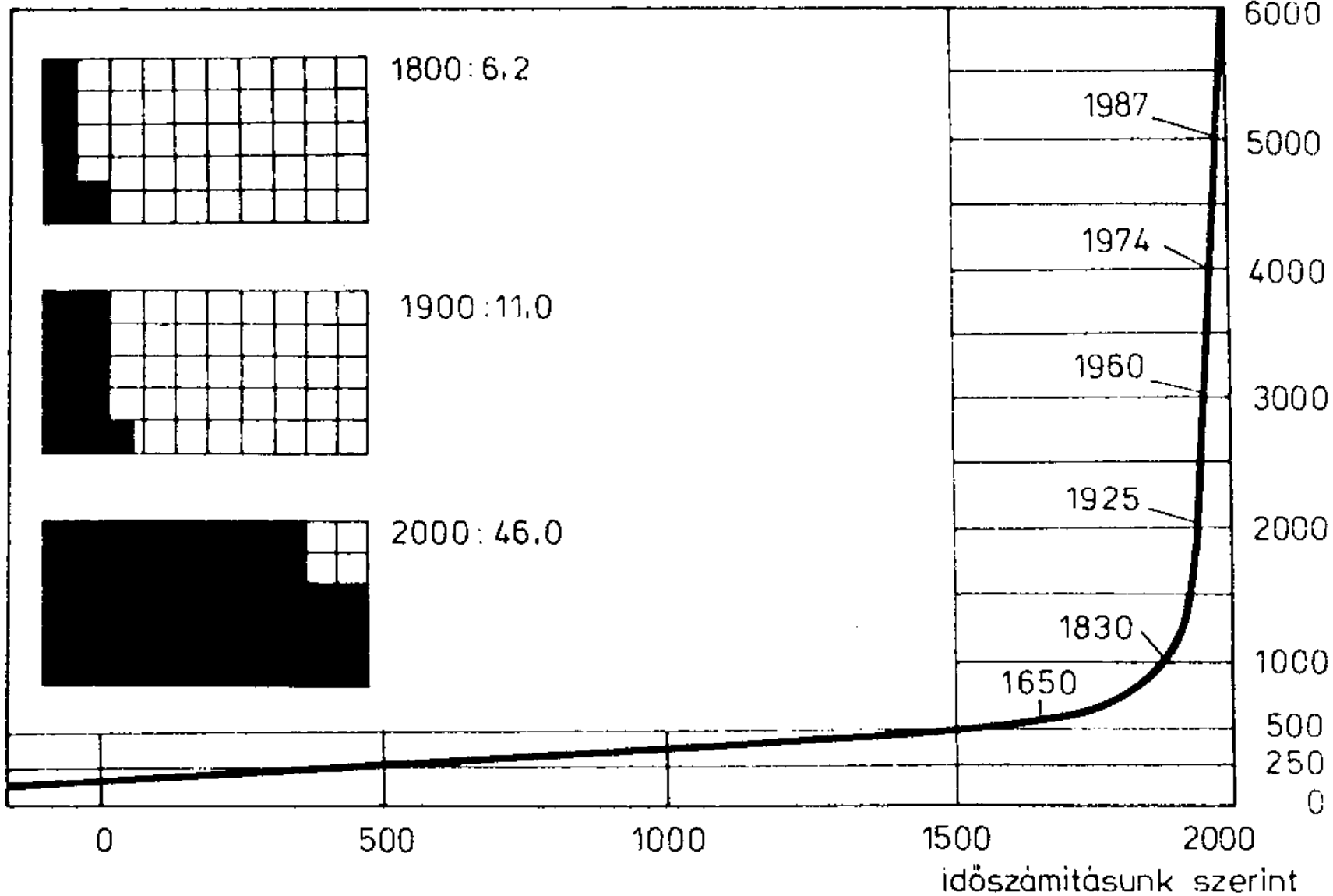
NÉPESSÉG

száma, összetétele, rétegződése, kora, foglalkoztatottsága, iskolázottsága, képzettsége, egészsége, szaporulata, vándorlása, szerveződése, viselkedése, kultúrája, neme, nemzetiség, vallás, jövedelme, osztály, háztartás, család, aktivitás, eloszlása...

– demográfia, szociográfia, szociológia, ...

lakosok száma / km²

millió

4. ábra. A népszaporulat alakulása az időszámítás kezdetétől 2000-ig. A hosszú felfutási fázis után kb. 1500-tól kezdve a Homo sapiens egyedszámának exponenciális növekedése kezdődött el (OSCHER, 1972)

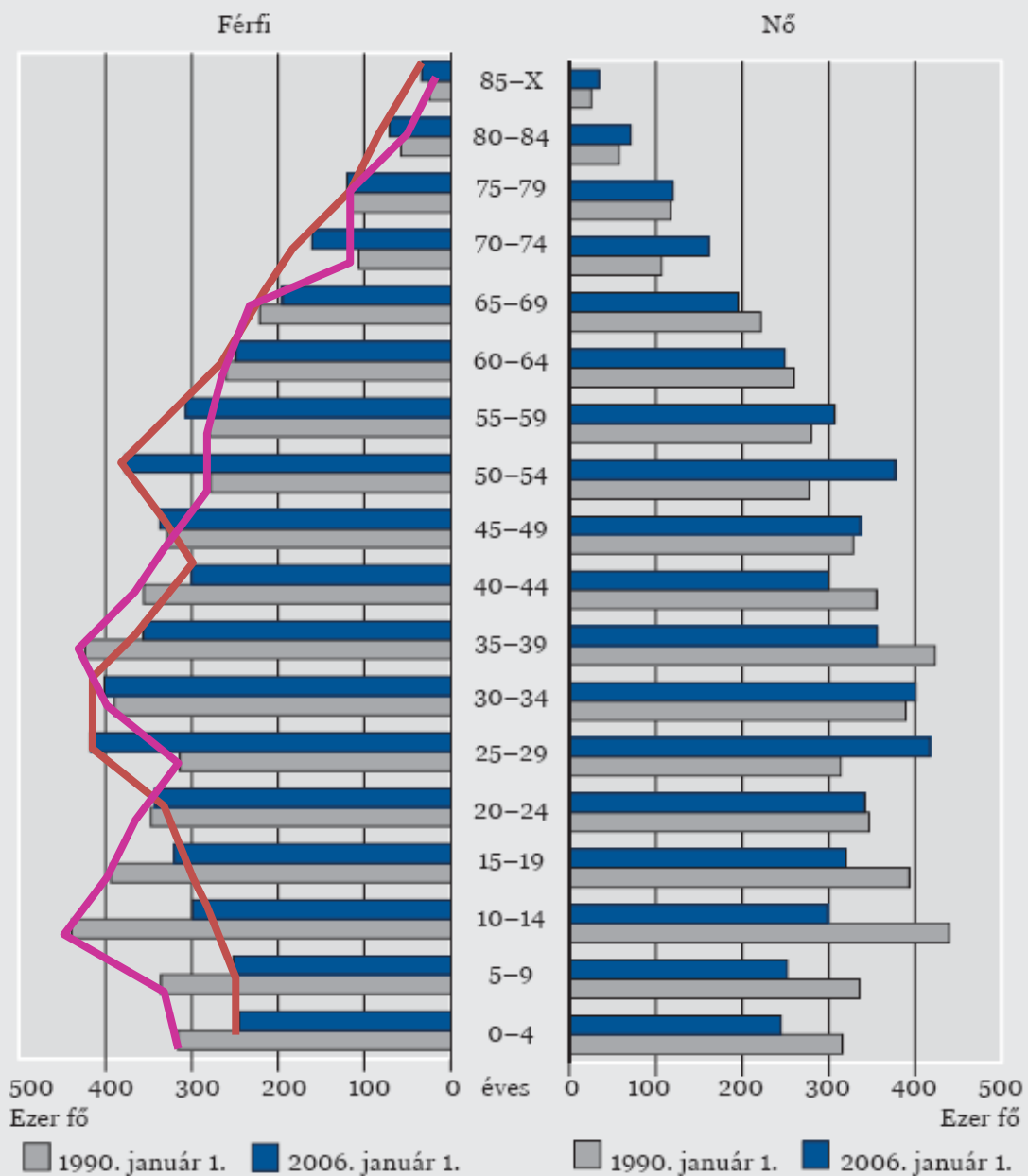

URBANIZÁCIÓ szakaszai:

- Urbanizáció
- Szuburbanizáció
- Dezurbanizáció
- Reurbanizáció

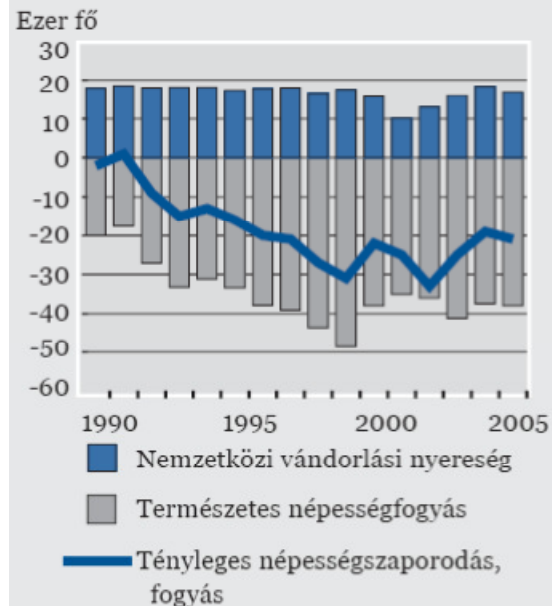
Az urbanizáció szakaszai először a fenti sorrendben jelentek meg a városfejlődés történetében, de nem váltották egymást; akár ugyanabban az időben a város különböző részeinek folyamataira más és más urbanizációs szakaszok lehetnek a jellemzők.

A népesség nem és kor szerint

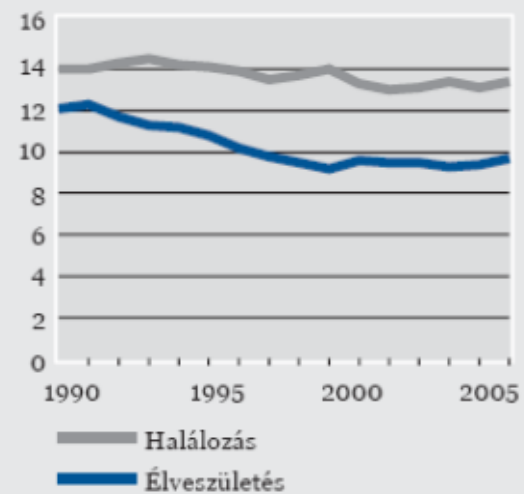

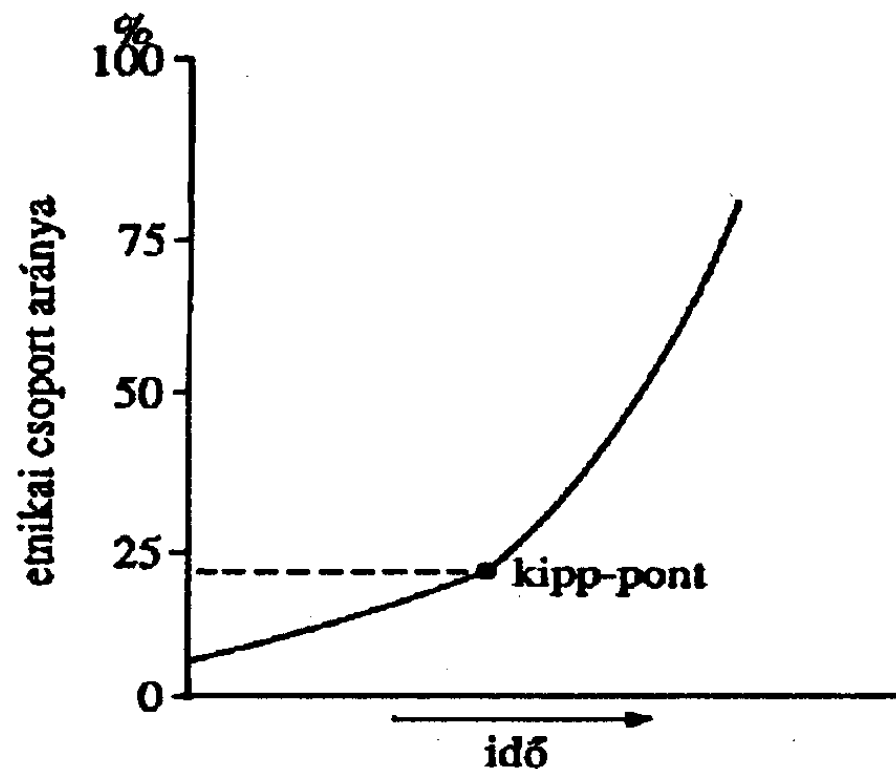
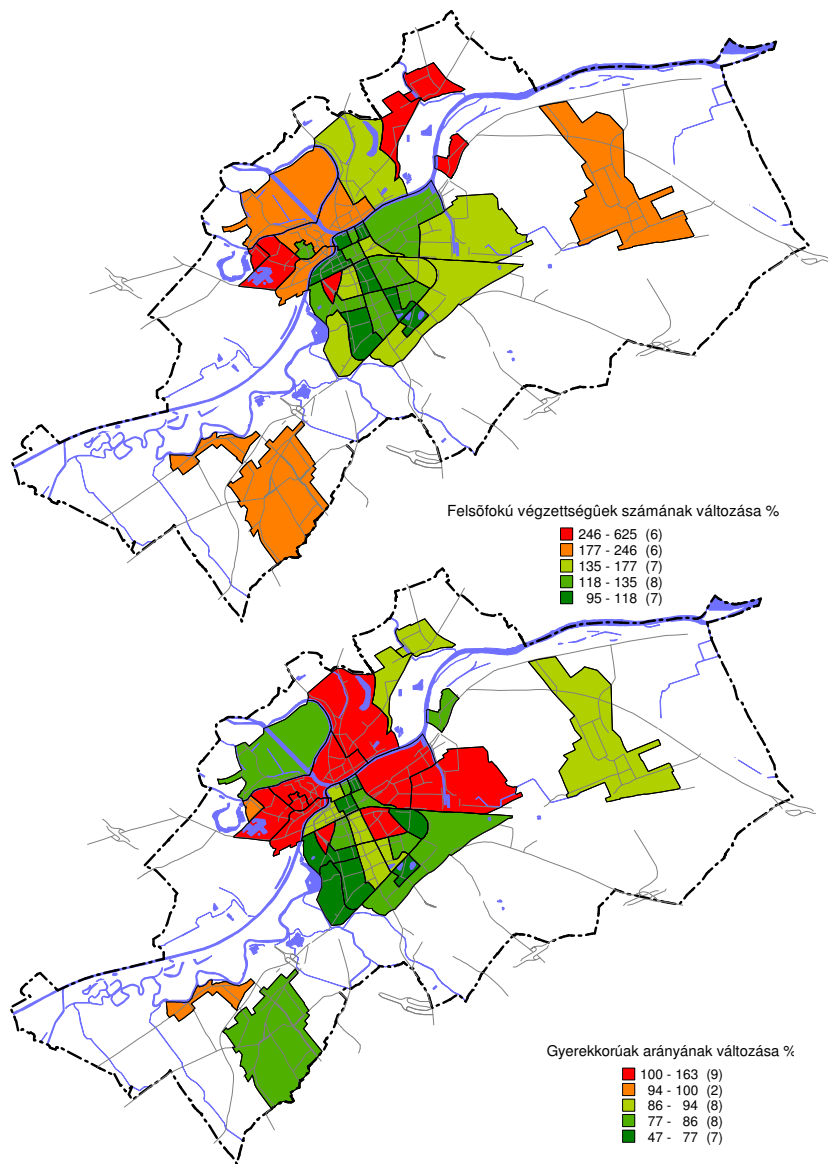
A korfa minden kortól függően igénybevevett infrastruktúra tervezésére alkalmas; a diagram burkológörbéjének eltolásával viszonylag pontos demográfiai prognózisokat készíthetünk.

A népességszámot formáló tényezők

Ezer lakosra jutó élveszületés és halálozás

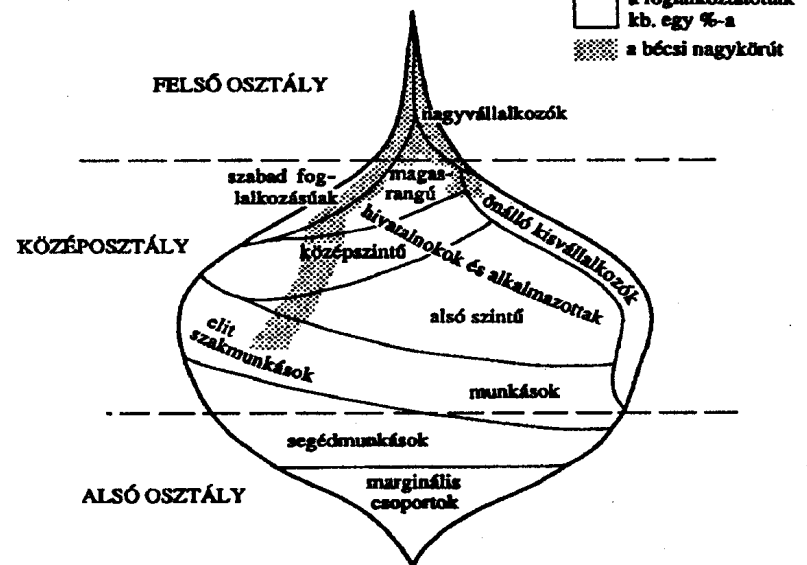
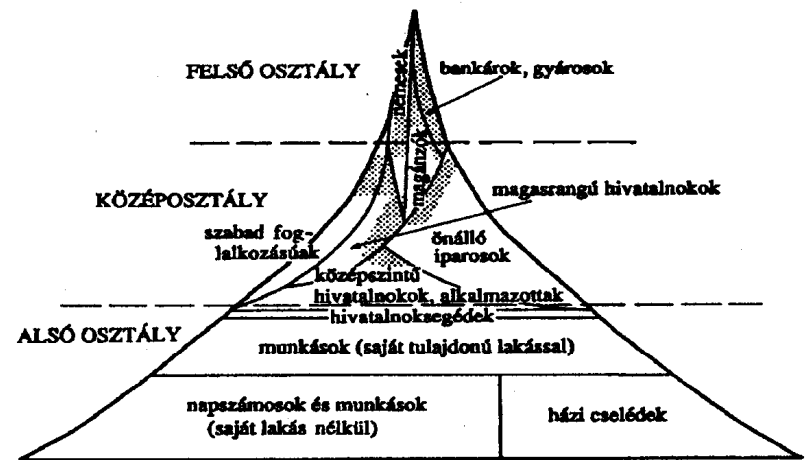
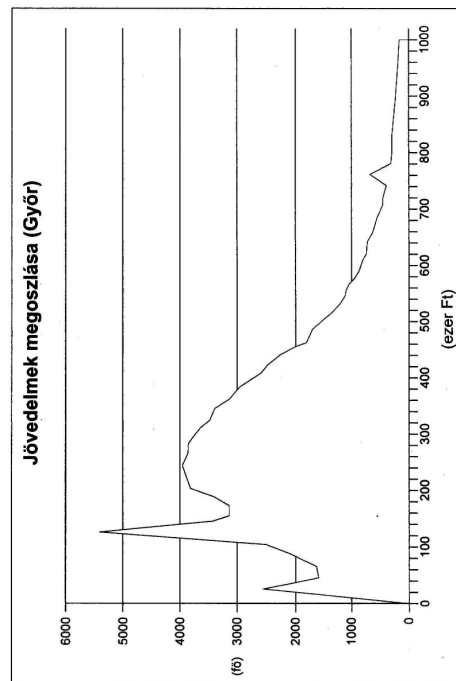

97. ábra: A Kipp-effektus

A szegregáció egy bizonyos szint elérése után felgyorsul; **gettó** kialakulásához – egy-egy csoport szinte kizárólagossá válásához – vezethet.

Akár milyen tulajdonság alapján vizsgáljuk a lakosság rétegződését, az a település egyes részein jelentős eltéréseket mutat. Mivel a hátrányos helyzetű rétegek érdekérvényesítése is gyengébb, ezért azok a területek, ahol a hátrányos helyzetűek a települési átlagnál többen vannak; **szegregáció** van, gyakran fizikai állapotukban is leromlanak; **szlómósódnak** (slum). Ez a folyamat az egész társadalom számára hátrányos (közvagyon-vesztés, társadalmi béke hiánya), ezért az urbanisztikai elmélet az egyik legkárosabb jelenségnek tartja

Győr jövedelmi eloszlása a 90-es évek elején

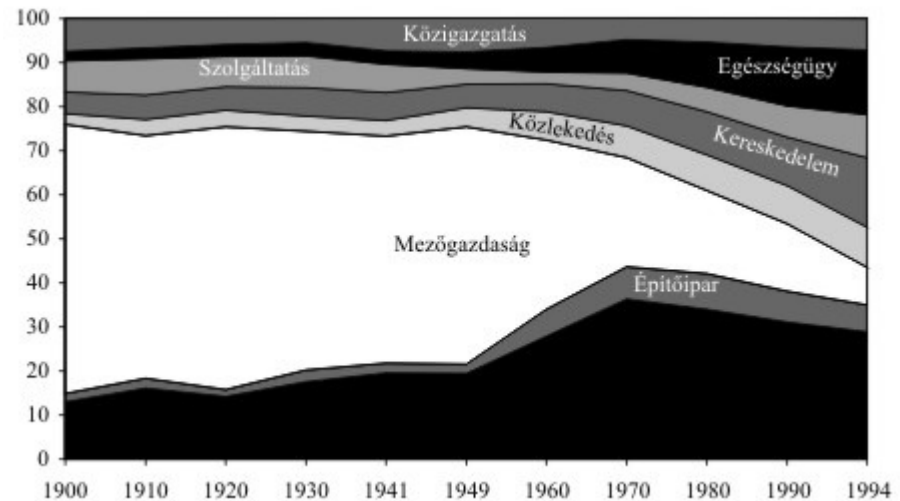

56. ábra: Bécs társadalmi szerkezete az iparosítás idején (1870) és a modern korban (1970) (Lichtenberger, E., 1986. nyomán)

A lakosság **jövedelmi rétegződése** a népegyeszerkezet egyik legfontosabb része. A középosztály szabad jövedelme a piaci kereslet legmeghatározóbb eleme, így a középosztály arányának növekedése a XX. század második felében kiemelkedő gazdasági fejlődés eredménye és oka is egyben. A középosztály nagy aránya javítja a vertikális mobilitás – az életpálya során lehetséges pozitív státusz-változás – esélyét, ami csökkenti a vándorlási hajlandóságot. Sok prognózis szerint a XXI. században újra csökkenni fog a középosztály aránya.

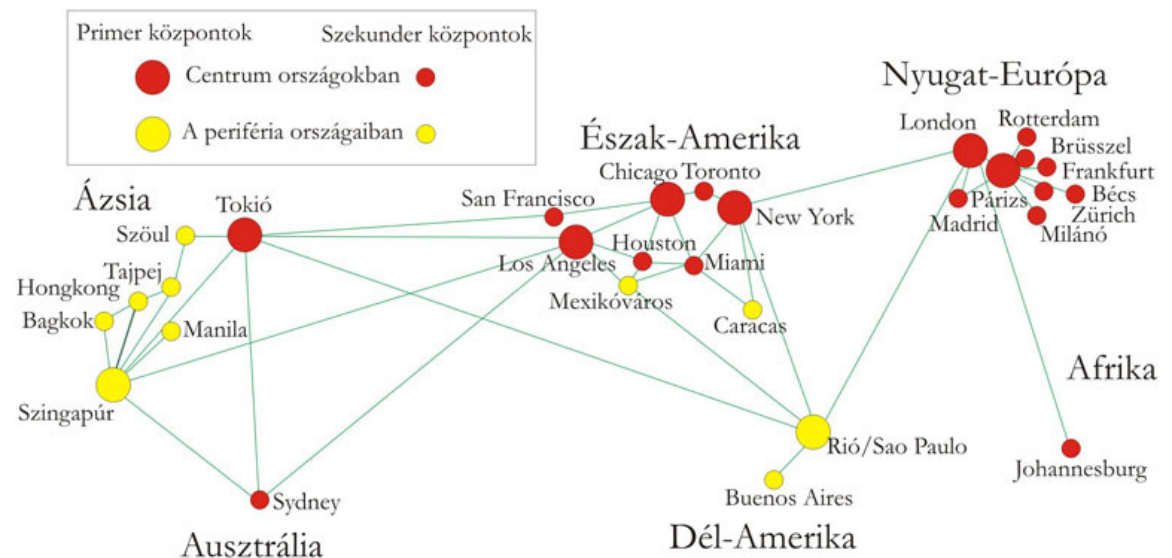
GAZDASÁGI SZERKEZET, ágazatok:

- mezőgazdaság (primer)
- ipar (secunder)
- szolgáltatások (tercier)
- K+F, tudásipar (quaterner)

Egy-egy település fejlettségi szintje jól jellemezhető a gazdasági szerkezettel; a diagram mutatja, hogy a foglalkoztatásban a szolgáltatások válnak meghatározóvá a XX.-XXI. századforduló fejlett városaiban.

gazdasági tényezők városalakító hatásai, központ és periféria, innováció, terjedés, kapcsolatok, hierarchia, térségi együttműködés, transznacionális, multinacionális, globális, KKV,

Az innováció terjedése a térben nem folytonos, hanem a településhierarchia szintjein keresztül történik.